

PRESSITEADE nr 20/25

Luxembourg, 25. veebruar 2025

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-146/23 | Sąd Rejonowy w Białymstoku ja C-374/23 | (Adoreikè)¹

Kohtunike sõltumatus: Euroopa Kohus täpsustas liidu õiguse nõudeid seoses liikmesriigi kohtunike töötasu kindlaksmääramisega

Seaduses sätestatud üksikasjalikud normid töötasu kindlaksmääramiseks peavad olema objektiivsed, prognoositavad, stabiilsed ja läbipaistvad

Poola ja Leedu kohtud esitasid Euroopa Kohtule küsimused kohtunike töötasu kindlaksmääramise kohta. Euroopa Kohus meenutas, et töötasu, mis on kohtunike sõltumatuse üks tagatis, peab olema vastavuses kohtunike ülesannete olulisusega. Töötasu kindlaksmääramisel peab olema õiguslik alus ning see peab vastama objektiivsuse, prognoositavuse, stabiilsuse ja läbipaistvuse kriteeriumile. Kohtunike töötasu tase peab asjaomase liikmesriigi sotsiaal-majanduslikku konteksti arvestades olema piisavalt kõrge, eriti võrreldes keskmise palgaga. Töötasu kindlaksmääramisest tehtavad erandid peavad olema põhjendatud üldise huvi eesmärgiga. Need erandid, mis ei tohi spetsiaalselt olla suunatud kohtunikele, peavad olema vajalikud, proportsionaalsed ja ajutised. Erandid ei tohi seada ohtu, et kohtunike töötasu ei vasta enam nende täidetavatele ülesannetele.

Euroopa Kohtu poole pöördusid Poola ja Leedu kohtud, kellel oli tekkinud küsimus, kas kohtunike töötasu kindlaksmääramist käsitlevad riigisisised õigusnormid on kooskõlas liidu õigusega².

Poolas on seadusega ette nähtud, et kohtunike põhipalk määratakse objektiivselt kindlaks statistikaameti teatatud keskmise palga alusel. Siiski muudeti seda arvutusmeetodit kolme perioodilise seadusega, mis tõi kaasa kohtunike 2021., 2022. ja 2023. aasta töötasu indekseerimise „külmutamise“. Seda erandlikku meetodit põhjendati eelarvepiirangutega, mis olid seotud Covid-19 pandeemiaga ja Venemaa Ukraina-vastase agressiooniga.

Seda muudatust vaidlustades nõudis üks kohtunik summat, mis vastab saadud töötasu summa ja selle töötasu summa vahele, mis talle oleks tulnud maksta, kui indekseerimist ei oleks „külmutatud“.

Leedus esitasid kaks kohtunikku selle liikmesriigi vastu kaebuse kahju hüvitamiseks. Nad kinnitasid, et nende töötasu tase sõltus otseselt seadusandliku ja täisesaatva võimu poliitilisest tahtest. Lisaks heitsid nad ette, et puudus õiguslik mehhanism, mis võimaldab määrata kindlaks väärilise töötasu, mis oleks vastavuses kohtunike vastutusega ja võrreldav muude õiguselukutse esindajate palkadega.

Euroopa Kohus meenutas oma kohtuotsuses, et **sellise töötasu saamine kohtunike poolt, mis vastab nende ülesannete olulisusele, on kohtunike sõltumatusega lahutamatult seotud tagatis**. Järelikult peavad liikmesriigid töötasu kindlaksmääramiseks üksikasjalikke norme vastu võttes täitma neile liidu õigusest tulenevaid kohustusi³.

Niisiis peab **neil üksikasjalikel normidel olema õiguslik alus**. Need peavad olema objektiivsed, prognoositavad, stabiilsed ja läbipaistvad, et välistada asjaomase liikmesriigi seadusandliku ja täidesaatva võimu igasugune meelevaldne sekkumine. Samu nõudeid tuleb kohaldada erandlikele meetmetele, mis toovad kaasa kohtunike

töötasu vähendamise või töötasu indekseerimise „külmutamise“.

Kohtunike töötasu tase peab olema piisavalt kõrge, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi majanduslikku, sotsiaalset ja rahalist konteksti, eelkõige võrreldes keskmise palgaga. Töötasu peab vastama usaldatud ülesannete olulisusele, selleks et kaitsta kohtunikke igasuguse surve eest, mis võib mõjutada nende otsuseid, ja korruptsiooniohu eest. Siiski **ei ole kohtunike sõltumatuse põhimõttega vastuolus see, kui kohtunike töötasu määratakse kindlaks madalamal tasemel kui teiste õigusala töötajate töötasu**.

Erandid kohtunike töötasu kindlaksmääramist puudutavates normidest peavad olema **põhjendatud üldise huvi eesmärgiga**, nagu ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamine. Üldjuhul ei tohi need olla suunatud spetsiaalselt kohtunikele. Samuti peavad need olema taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalikud ja eesmärgi suhtes rangelt proportsionaalsed. **Vaatamata nende olemuselt erandlike ja ajutiste meetmete kohaldamisele** peab kohtunike töötasu alati jääma vastavusse nende ülesannete olulisusega.

Lõpuks peab viisi, kuidas määratakse kindlaks kohtunike töötasu, kui ka nendest erandeid tegevaid meetmeid olema võimalik **tõhusalt kohtulikult kontrollida** liikmesriigi kohtus.

Liikmesriigi kohtute ülesanne on kontrollida, kas neid nõudeid on käesoleval juhul järgitud, mis näib Euroopa Kohtu arvates esmapilgul nii olevat.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kohtuotsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

¹ Käesoleval kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

² ELL artikkel 2 ja artikli 19 lõike 1 teine lõik.

³ ELL artikkel 19, mis täpsustab ELL artiklis 2 tunnustatud õigusriigi väärtust, teeb liikmesriikide kohtutele ja Euroopa Kohtule ülesandeks tagada liidu õiguse täielik kohaldamine kõikides liikmesriikides ning kohtulik kaitse, mis õigussubjektidele liidu õigusest tuleneb. Selleks on esmatähtis säilitada nende organite sõltumatus.